



Laidiens: **13.03.2013., Nr. 51**
Oficiālās publikācijas Nr.: **2013/51.3**

Ministru kabineta noteikumi Nr.123

Rīgā 2013.gada 5.martā (prot. Nr.13 18.§)

Noteikumi par parku un mežaparku izveidošanu mežā un to apsaimniekošanu

Izdoti saskaņā ar Meža likuma 38.⁴ panta pirmo un otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. kārtību, kādā mežā izveidojami parki un mežaparki;

1.2. parku un mežaparku apsaimniekošanas pamatprincipus;

1.3. kārtību, kādā piešķirama un aprēķināma kompensācija par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem mežaparkos;

1.4. gadījumus, kad uz mežaparku neattiecas koku ciršanas, meža reprodiktīvā materiāla, meža atjaunošanas un ieaudzēšanas noteikumi.

2. Šo noteikumu ievērošanu atbilstoši kompetencei kontrolē pašvaldība, Valsts meža dienests, Dabas aizsardzības pārvalde un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija.

3. Ja plānotā parka vai mežaparka teritorija nav pašvaldībai piederoša vai piekrītoša zeme, pašvaldība ar zemes īpašnieku vai tiesisko valdītāju vienojas par zemes vienības iekļaušanu parka vai mežaparka teritorijā.

4. Par ieceri mežā izveidot parku vai mežaparku pašvaldība rīko publisko apspriešanu un par to informē Dabas aizsardzības pārvaldi un Valsts meža dienestu.

5. Dabas aizsardzības pārvalde 10 darbdienu laikā pēc informācijas saņemšanas par ieceri mežā izveidot parku vai mežaparku sniedz pašvaldībai tās rīcībā esošos datus par īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu esību teritorijā un nosacījumus gan to labvēlīga aizsardzības statusa, gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības nodrošināšanai, ja plānotais parks vai mežaparks atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikroliegumā. Dabas aizsardzības pārvalde papildus var dot norādījumu par nepieciešamību kādā sugu un biotopu grupā saņemt sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta (turpmāk – eksperts) atzinumu par īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu esību plānotajā parka vai mežaparka teritorijā un pasākumiem to labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanai. Pašvaldība pieaicina ekspertu atzinuma sniegšanai.

6. Plānotā parka vai mežaparka teritorijā, tai skaitā paplašināmajā vai atjaunojamā teritorijā, kurā paredzama rekreācijas slodze, novērtē koku stāvokli. Koku stāvokļa novērtēšanai pašvaldība izvērtē nepieciešamību pieaicināt sertificētu kokkopi (arboristu).

II. Parku izveidošanas kārtība un apsaimniekošanas pamatprincipi

7. Parka izveidošanai veicamas šādas darbības:

7.1. būvprojekta izstrāde;

7.2. pašvaldības saistošo noteikumu par parka izveidošanu, apsaimniekošanu un aizsardzību (turpmāk – parka apsaimniekošanas noteikumi) izdošana;

7.3. parka izbūve un pieņemšana ekspluatācijā.

8. Parku izveido atbilstoši būvniecību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem. Parka būvprojektu izstrādā vispārīgajos būvnoteikumos noteiktajā kārtībā.

9. Vēsturiskam parkam, kas vecāks par 50 gadiem, būvprojektu izstrādā visai teritorijai, nepieļaujot tajā turpmāku zemes vienību sadalīšanu, kā arī ievērojot kultūrvēsturiskās vides raksturu, plānojuma struktūru, sugu daudzveidību un ainavu arhitektūras detaļas. Ja parks, tā daļa vai tajā esošs objekts ir valsts aizsargājams kultūras piemineklis, izstrādājot būvprojektu vēsturiska parka paplašināšanai (pārbūvei), atjaunošanai vai restaurācijai, ievēro Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas izdotos nosacījumus.

10. Ja vēsturiskais parks, kas ir valsts aizsargājams kultūras piemineklis, ir ierīkots pēc noteikta vēsturiskā plāna vai projekta vai tam ir apstiprināts detālplānojums, parka statusa noteikšanai saskaņā ar šiem noteikumiem var neizstrādāt šo noteikumu 7.1.apakšpunktā minēto būvprojektu.

11. Meža platību, kas saskaņā ar būvprojektu ir iekļauta parka teritorijā, atmežo. Vēsturiskam parkam, kam parka statusu nosaka saskaņā ar šo noteikumu 10.punktu, zemes lietošanas veidu aktualizēšana nav uzskatāma par atmežošanu.

12. Pašvaldība atbilstoši normatīvajiem aktiem par atmežošanas kompensācijas noteikšanas kritērijiem, aprēķināšanas un atlīdzināšanas kārtību iesniedz Valsts meža dienestā pieprasījumu ar atmežošanu izraisīto negatīvo seku kompensācijas apmēra aprēķinam un pēc Valsts meža dienesta veiktā aprēķina saņemšanas nekavējoties, bet ne vēlāk kā piecu darbadienu laikā rakstiski informē būvniecības ierosinātāju (ja būvniecības ierosinātājs nav pašvaldība) par valstij atlīdzināmās kompensācijas samaksu, ja tāda noteikta.

13. Parka izbūvi uzsāk pēc tam, kad:

13.1. samaksāta atmežošanas kompensācija, ja tāda nepieciešama, un saņemta vajadzīgā būvatļauja;

13.2. saņemta Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas rakstiska atļauja, ja būvprojekts skar valsts aizsargājamo kultūras pieminekli vai tā aizsardzības zonu;

13.3. saņemts Valsts meža dienesta izsniegts apliecinājums koku ciršanai atmežošanas cirtē, ja nepieciešama koku ciršana.

14. Parks vai tā daļa ir uzskatāma par izveidotu, ja parks kopumā vai tā būves kārta ir pieņemta ekspluatācijā un pašvaldības dome ir izdevusi parka apsaimniekošanas noteikumus. Tajos nosaka:

14.1. parka teritoriju (teritorijas robežas);

14.2. parkā sastopamās aizsargājamās vērtības, tai skaitā:

14.2.1. dendroloģiskās vērtības (vietējo un citzemju sugu kokaugus, kas ir izcili sava taksona – sugas, pasugas, varietātes, formas, klona vai šķirnes – eksemplāri) saskaņā ar ieteikumiem dendrologa un sertificēta kokkopja (arborista) atzinumā, ja tāds ir saņemts;

14.2.2. īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamās biotopas, pamatojoties uz informāciju, kas iegūta saskaņā ar šo noteikumu 5.punktā minētajiem nosacījumiem;

14.2.3. kokus ar lielām (vairāk nekā 50 centimetru diametrā) putnu ligzdām, liela apmēra dobumainus vai bioloģiski vecus kokus, tai skaitā kokus, kuru apkārtmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla ir lielāks par diviem metriem;

14.2.4. kultūrvēsturiskās vērtības;

14.3. parka apsaimniekošanas nosacījumus, tai skaitā:

14.3.1. stādījumu regulārai kopšanai un atjaunošanai;

14.3.2. koku un krūmu vainagu regulārai kopšanai un veidošanai;

14.3.3. nokaltušu koku un stumbeņu nociršanai un kritalu aizvākšanai, ja tie apdraud cilvēku un parka būvju, izklaides elementu, mazo arhitektūras formu drošību un ir pretrunā ar konkrētā parka funkcijām;

14.3.4. parka teritorijas kopšanai, tai skaitā atkritumu savākšanai;

14.3.5. parka funkcionēšanai nepieciešamo būvju, izklaides elementu, mazo arhitektūras formu uzturēšanai labā tehniskā stāvoklī, lai nodrošinātu to ekspluatācijas vai lietošanas drošumu un higiēniskumu, nekaitīgumu cilvēku veselībai un videi;

14.3.6. parka teritorijā esošo ūdenstilpju optimālam hidroloģiskajam režīmam, meliorācijas sistēmu uzturēšanai un kopšanai;

14.4. kultūras pieminekļu aizsardzības prasības, ja parka teritorija skar valsts aizsargājamu kultūras pieminekli vai tā aizsardzības zonu;

14.5. prasības dabas vērtību saglabāšanai, ievērojot parka ierīkošanas ieceri un labākos risinājumus īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, mikroliegumu, īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanai;

14.6. informatīvo zīmju izgatavošanas un izvietojuma nosacījumus;

14.7. citus nosacījumus parka apsaimniekošanai un aizsardzībai.

15. Pašvaldība parka apsaimniekošanas noteikumu projektu nosūta saskaņošanai zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam, ja mežaparku izveido ārpus pašvaldības zemes, un Dabas aizsardzības pārvaldei, ja parku izveido īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikroliegumā. Dabas aizsardzības pārvalde sniedz atzinumu 10 darbdienu laikā pēc apsaimniekošanas noteikumu projekta saņemšanas. Zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs atzinumu sniedz mēneša laikā pēc apsaimniekošanas noteikumu projekta saņemšanas.

16. Šo noteikumu 14.2.apakšpunktā minētās parkā sastopamās vērtības aizsargā, neapdraudot cilvēku drošību un ievērojot parka izveides principus.

17. Lai, neapdraudot cilvēku drošību, nodrošinātu tādu koku saglabāšanu, kuru apkārtmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla ir lielāks par diviem metriem, ne retāk kā reizi 10 gados pašvaldība vai parka apsaimniekotājs, pieaicinot sertificētu kokkopi (arboristu), novērtē šo koku stāvokli.

18. Parkā kokus cērt atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas regulē koku ciršanu ārpus meža.

19. Pie ieejas parkā izvieto informāciju par parka publisku pieejamību.

III. Mežaparku izveidošanas kārtība un apsaimniekošanas pamatprincipi

20. Mežaparku var izveidot pilsētas un ciema teritorijā, to apkārtņē vai pie sabiedriskas nozīmes objektiem. Ārpus pilsētu un ciemu teritorijām mežaparku izveido teritorijā, kurā meža platība nav lielāka par 1000 hektāriem.

21. Mežaparka izveidošanai veicamas šādas darbības:

21.1. mežaparka projekta izstrāde;

21.2. pašvaldības saistošo noteikumu par mežaparka izveidošanu, apsaimniekošanu un aizsardzību (turpmāk – mežaparka apsaimniekošanas noteikumi) izdošana.

22. Mežaparka projekts ietver:

22.1. teritorijas karti, kurā iezīmēta mežaparka teritorijas robeža;

22.2. plānotās mežaparka infrastruktūras (būvju, tai skaitā dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras un teritorijas labiekārtojuma elementu) atrašanās vietas;

22.3. mežaparka zonējumu, ja tādu plāno.

23. Mežaparka projekts var būt būvprojekts, kas izstrādāts saskaņā ar būvniecību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem.

24. Veidojot mežaparku, tā teritorijā var iekļaut dažādu zemes lietošanas kategoriju zemes, no kurām meža platība ir vismaz 50 procentu no kopējās mežaparka teritorijas platības.

25. Mežaparkam, ievērojot tā plānojamo funkciju specifiku (atpūtai, sportam vai izklaidei), var noteikt zonējumu, zonās paredzot atšķirīgus teritorijas apsaimniekošanas nosacījumus. Īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu, īpaši aizsargājamo biotopu un citu dabas vērtību saglabāšanai nosaka dabas aizsardzības zonu.

26. Mežaparkā dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras elementu, teritorijas labiekārtojuma un citu būvju būvniecību veic atbilstoši mežaparka projektam saskaņā ar būvniecību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem.

27. Ja mežaparka infrastruktūras ierīkošanai (būvniecībai) platība ir atmežojama, pašvaldība atbilstoši normatīvajiem aktiem par atmežošanas kompensācijas noteikšanas kritērijiem, aprēķināšanas un atlīdzināšanas kārtību iesniedz Valsts meža dienestā pieprasījumu atmežošanas izraisīto negatīvo seku kompensācijas apmēra aprēķinam. Pašvaldība pēc aprēķina saņemšanas no Valsts meža dienesta nekavējoties, bet ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā rakstiski informē būvniecības ierosinātāju (ja būvniecības ierosinātājs nav pašvaldība) par valstij atlīdzināmās kompensācijas samaksu, ja tāda noteikta.

28. Platības, kurās paredzēts ierīkot sporta, mācību un tūrisma takas, kuras nav platākas par diviem metriem un kurām netiek uzlikts cietais segums (izņemot dēļu segumu), kā arī platības, kurās paredzēts mežaparkā ierīkot atpūtas vietas, ja tās nav lielākas par 0,1 hektāru un tām netiek uzlikts cietais segums, neatmežo.